

Györfi fivérek

Művészi munkásságuk meghatározó teljesítménye a közterekhez kötődik. Történelmünk, kultúránk kiemelkedő személyiségeire, eseményeire, áldozataira emlékező szobraik teremtik meg kisebb és nagyobb közösségek számára a méltó megemlékezés művészi tárgyait, a települések arculatát megváltoztató tereket. Több száz mű került ki műtermeikből. Közülük emeljük ki Sándornak a világháborúk áldozataira emlékező Szolnoki Magyar Golgotáját, a II. világháború huszárjainak nyíregyházi emlékművét; Lajos tiszadobi, biharnagybajomi szobrát. A forradalmak, szabadságharcok hősei előtt tiszteleg Sándor 1848-as emlékműve Gyöngyösön, az '56-os forradalom emlékművei Kisvárdán, Nyíregyházán. Lajosnak az egyetlen győztes szabadságharcunkra emlékező monumentális Álmosdi csata emlékműve, 48-as Huszáremlékműve Püspökladányban, Budapesten a Corvin közben az '56-os Pesti srác. A történelmi alakok közül: Sándor Szabolcs vezére a szabolcsi földvár tövében, a kisvárdai Szent László lovas szobor, Karcagon a kunokat letelepítő IV. Béla király és Kötöny lovas szobra, a Jászok emlékműve Jászberényben, a Kubikus emlékmű Mezőtúron, II. Rákóczi Ferenc Kassán, az először Budapesten elhelyezett, majd Tarpára került Bajcsy-Zsilinszki Endre szobor, Karcag határában a sok alakos Kun emlékhely, Bartók Béla New Yorkban. Lajos számos Szent István szobra közül államalapítónknak az idén augusztusban avatott révkomáromi lovas szobra, Szent László Biharkeresztesen, Nagy Lajos Révkomáromban, Bocskai István lovas szobrai Hajdúdorogon és Hajdúhadházán, a párkányi Jan Sobieski lovas szobor, 'Osváth Pál Biharkeresztesen, Szegő Gábor matematikus Washingtonban és Stanfordban. Louis Armstrong Bánkon.

A millicentenáriumi, majd államalapításunk millenniumi évének szobrászai a Györfi fivérek voltak. Egyetlen közös monumentális alkotásuk a második világháború kisújszállási áldozataira emlékező mű, a műtípusnak egyik legdrámaibb műve. Három kétségbeesett parasztember veri félre a harangot, világgá kiáltva az emberiség legkegyetlenebb gonoszságának, a háborúnak a veszedelmét. Mint a Kolozsvári testvérek, akik a sárkánnyal küzdöttek, a Györfi fivérek is a fenevad ellen húzzák a harangot. A művészek a legjobb hitük szerint figyelmeztetnek, még akkor is, ha a történelem tanulsága arra int: a gonosz legyőzéséhez a művészet ereje önmagában gyengének bizonyul. Ez a mű, mint bronzban megvalósult alkotásaik, a Kolozsváriak fennmaradt művéhez hasonlóan viaszveszejtéses bronzöntéssel készült. E feledésbe merült technika felélesztésén Sándor már a főiskolai tanulmányai alatt kísérletezett. Először saját munkáit készítette el műhelyében ezzel a technológiával – amely minden másnál hitelesebben, pontosan képes visszaadni a szobrász által mintázott felület finom rezdüléseit – majd az általa vezetett, létrehozott művésztelepeken évtizedekig önzetlenül adta át tudását katedra nélküli professzorként kollégáinak, de külföldre is sokak tőle vitték hírét és e bronzöntési technika alkalmazását.

Prokai Gábor